

Róka a körben.

Téli reggel van. Az ég ködös, a föld fehér. A szikes róna ság egy mélyebb pontján zombékos a mező. Egy folt nád látszik ott. A száraz, fakó nádszálak összehajlanak. Vén róka szunyókál a csöndes, száraz vacokban. Ravaszdi halk vakkanással fejezi ki haragos indulatát: ejnye be hűvös van!

Nem is alvás ilyenkor az alvás, csak olyan szundikálás. Félig ébren azzal mulat, hogy megrándítja kinyújtott farkát. Attól halk zörrenése hallik a nádnak, mint mikor egér motoszkál közte. Azon tűnődik, hogy mennyivel jobb volt, mikor még a langyos déli szelek bolyongtak itt. Hogy sunyított a barna éj csöndjében, végig a nádason, végig a vetésen a lúdszállások közelébe. Pokolsötétben is van a rókának biztos útmutatója: finom orra.

Éles kúrthang száll végig a pusztán. A róka fölriad. Messziről, de minden oldalról egyszerre emberhang kél:

— Befelé! Befelé!

A róka felugrik. A nádas széléig lohol, s ott kidugja az orrát. Nem igen tetszik neki amit lát, mert átesörtet a nádok túlsó oldalára. Ott is kinéz.

— Ohó! Ennek fele sem tréfa ám! Mindenütt ember, sok sok ember!

Valaki messziről meglátta, elkiáltja magát:

— Róka! Róka van a körben!

— Alászolgája, megláttak már, — dünnyög a ravaszdi, — körvadászat van, jaj, mi lesz belőlünk! — mondja a feleségének, aki előkerült.

A rókapár egyszerre indul neki a pusztaságnak. Egyik jobbra, másik balra.

Brumm! Ravaszdi látja, hogy rókamama megtántorodik. Eléje siet.

— Csak nincs komoly bajod, mami?

— Jaj, megbénult az egész elejem... Ni, hogy csepeg vérem!...

— Kampec a vénasszonynak. Most lássuk, hogy mire megyünk ésszel.

Kiszalad a síkra. Üdvriadallal fogadják. Lelapul, úgy villan végig a befagyott szikes tó irányában. Járja a rókátáncot: hol levágódik, hol felpattan. Nincs nyugta: elbújna, de hova?

Ni, annak a vadásznak nincs már töltés a puskájában! Ravaszdi rohan arra, de mintha föbe kólintották volna, egyszerre megtorpan.

— Teringette! Két puskája van annak! A másikat most adja oda a vadásza. Ejnye, de disznó nagy úr lehet!...

Brumm! Brumm!

Ravaszdi féltérdre esik.

— Nyekk! Most megkaptam én is a magamét.

Előre vánszorog, megbotlik s keresztül esik a fején, ott marad.

Magasan, nagyon magasan egy délre húzódó vadliba csapat megszólal és zavarosan lármáz.

Mintha azt mondogatná mind:

— Ugy kell neked, te hóhér! Most rajtad a sor, te vadlibapusztító!

(Bársony István.)

Temetik az utolsó honvédet.

Személyek: Nagyanyó, Unokái: Erzsike (14 éves), Boriska (16 éves), Ilonka (8 éves), Sándor (9 éves).

Ilonka: Mondd csak drága nagyanyó, miért kellett ma mindnyájunknak ünneplőbe öltöznünk, s úgy látom, te is készülsz valahová... ünnep van ma, vagy vendégek jönnek?

Nagyanyó: Jól sejted, kis árvám, ünnep van csakugyan, de — gyászünnep, könnyfakasztó, fájdalmas délután, szegény nagyanyátok gyermekkorának szép, de nagyon szomorú emlékei újulnak ma föl... (Könnyeket törül ki szeméből. Közben a többiek is sírnak.)

Erzsike: Édes nagyanyó, hadd tudjuk meg mi is, hogy veled együtt búsuljunk s talán egy kicsit meg is tudunk vigasztalni...

Nagyanyó: Óh, drága kis árvám, szomorú az én szívem nagyon... most temetik az utolsó negyvennyolcas honvédet...

Boriska: S óh, milyen szép napon! Hiszen éppen ma van március tizenötödike, a magyar szabadság ünnepének napja, amelyért annyi hős magyar áldozott vért és életet, boldogságot, vagyont s mindent, ami embernek drága. Óh, nagyanyó, te már olyan sok szépet mondtál el nekünk a nagy időről s nagy emberekről. Ha nem lesz nagyon fájó a szívednek, kérünk, regélj nekünk ez ünnepi estén...

Sándor: Igen, nagyanyó, sokszor mondtad, hogy hősök unokái vagyunk... Hogy is mondtad csak: ...igen, tudom már: *negyvennyolcas honvédek unokái*... Hát mesélj róluk, mert én is olyan akarok lenni!

Nagyanyó: Drága kis magzataim, nézzetek oda nagyanyátok édesapjának képére! S most gondoljatok arra az őshajjú, honvédruhás öreg urra, aki 88 éve dacára még olyan katonásan, délcegen köszöntötte nagyanyátokat, titeket pedig annyiszor megcirógatott szeretettel...